

УДК 338.48

Любов Малик, кандидат економічних наук, доцент
Національного лісотехнічного університету України, докторант

ОБҐРУНТУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНИХ УМОВ ФОРМУВАННЯ
ГОТОВНОСТІ МЕНЕДЖЕРІВ ТУРИЗМУ ДО ТУРИСТИЧНИХ ПОХОДІВ ТА
ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті висвітлено аспекти професійної підготовки менеджерів туризму до туристично-рекреаційної діяльності, та виховання учасників туристичних походів до любові рідного краю на архітектурній спадщині Києва.

Ключові слова: туризм, подорожі, ресурси, туристична привабливість, підготовка менеджерів туризму, економіка, рельєф, гори.

Табл. 2. Літ. 20.

Любовь Малык, кандидат экономических наук, доцент
Национального лесотехнического университета Украины, докторант

ОБОСНОВАНИЕ ОРГАНИЗАЦИОННО-МЕТОДИЧЕСКИХ УСЛОВИЙ
ФОРМИРОВАНИЯ ГОТОВНОСТИ МЕНЕДЖЕРОВ ТУРИЗМА ДО
ТУРИСТИЧЕСКИХ ПОХОДОВ И ТУРИСТИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

В статье рассматриваются аспекты профессиональной подготовки менеджеров туризма в туристско-рекреационной деятельности, и воспитание участников туристических походов к любви родному краю на архитектурном наследии Киева.

Ключевые слова: туризм, путешествия, ресурсы, туристическая привлекательность, подготовка менеджеров туризма, экономика, рельеф, горы.

Lubov Malyk, Ph.D. (Economy) Docent of
National Forestry University of Ukraine

REASONING OF ORGANIZATIONAL AND METHODOLOGICAL CONDITIONS OF
FORMING OF READINESS OF TOURISM MANAGERS TO TOURIST TOURS AND
TOURISM ACTIVITY

The article describes the aspects of tourism managers' professional training for tourism and recreate activity and training of tours participants in love to native land on the architect heritage of Kyiv.

Keywords: tourism, travels, recourses, tourism attractiveness, managers of tourism training, economy, relief, mountains.

Актуальність проблеми. Підготовка майбутніх менеджерів туризму у вищих навчальних закладах до туристично-рекреаційної діяльності, розуміється процес, який відображає науково й методично обґрунтовані заходи вищих навчальних закладів, скеровані на формування професійних компетентностей, в системі безперервної освіти протягом всього навчання, що забезпечує відповідний рівень фахової підготовки менеджера в галузі туристичної діяльності [12].

Підготовка майбутніх менеджерів туризму у вищих навчальних закладах до туристично-рекреаційної діяльності, має таку важність як і підготовка учнівської молоді в даний час до ринкової економіки в галузі економіки. З економічної точки зору туризм виступає як окрема галузь господарства, специфічний вид створення і споживання туристами матеріальних

і духовних благ, послуг, товарів, природних ресурсів певних територій. У більшості країн світу туризм стає все більш вагомою статтею державного доходу і входить до числа найбільш перспективних галузей національної економіки, а для учнівської молоді є заходом, який відіграє спортивно-оздоровчий туризм [11].

Аналіз останніх публікацій. Проблемі яка досліджується присвячено наукові розробки відомих українських дослідників та фахівців галузі туризму, а саме: О.О. Бейдик [1], М.В. Вачевський [2], Л.П. Дядечко [5], Г.М. Зайчук [6], В.Ф. Кицяк [8], О.О. Любіцева [9], О.Д. Норовлянський [13], Н.М. Примаченко [14] Н. Паньків [15], О.М. Роїна [17], В. Серебряй, Н. Муніч [18], Т.Б. Тищенко [19], Ю.В. Щур, О.Ю. Дмитрук [20] та інші.

Мета статті. Вироблення методики новітніх технологій підготовки менеджерів туризму до туристично-рекреаційної діяльності під час

**ОБҐРУНТУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНИХ УМОВ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ
МЕНЕДЖЕРІВ ТУРИЗМУ ДО ТУРИСТИЧНИХ ПОХОДІВ ТА ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

проведення туристичних походів, які у майбутньому формують необхідний рівень професійних компетентностей до ринку праці.

Виклад основного матеріалу. Підготовка до походу починається з формування туристської групи. Найдоцільнішим є формування групи з учасників приблизно одного віку. Після того як група сформована, починається період підготовки. У сучасному спортивному туризмі залежно від визначальних перешкод, засобів пересування й технічних засобів, які використовують туристи, виділяють дев'ять видів туризму: пішохідний, лижний, гірський, водний, велосипедний, мотоциклетний, автомобільний, спелеологічний та вітрильний, походів з учнями, зазначає О. Д. Наровлянський [13].

Підготовка учнівської молоді до туристичних походів, та формування у них професійних майбутніх компетенцій до туристичної діяльності слід віднести до понять: “формування”, “підготовка”, “готовність” “навички”, “досвід”, як відзначає Т.Б. Тищенко в роботі [19] табл. 1.

Під час туристичних подорожей, учнівська молодь має можливість знайомитися з природою, культурою історією країни. Подорожі дають учасникам туристичних походів фізичне і моральне задоволення сприяють їх духовному збагаченню [19].

Головним завданням туризму учасників походу є прилучення молоді до корисного і раціонального використання часу, забезпечення оптимального використання і збереження туристських ресурсів, турбота про особисту безпеку, активний туризм полягає в наступному:

- оздоровленні, відновленні сил, поліпшені медико-фізіологічних даних за допомогою зміни форм діяльності, дозованого руху, раціонального харчування, нервового розвантаження, підвищення адаптації до незвичних умов;
- вдосконаленні загальної і спеціальної фізичної підготовки, вироблені і витривалості, спритності, сили, рівноваги;
- наданні практичних навичок у доланні перешкод, оволодінні технікою пересування пішки, на лижах, їзди на велосипеді, греблі;

Таблиця 1.

Група компетенцій у підготовці менеджерів туризму до туристичної діяльності	
Формування компетенцій	Готовність до туристичних дій
Підготовка менеджерів до туризму	Професійна готовність до виконання туристичної діяльності
Професійна підготовка до туристичних походів	Рівень професійних компетенцій туризму
Формування готовності до туристичної діяльності	Майбутнього менеджера туристичної діяльності
Підготовка менеджерів в системі безперервної освіти до туристичної діяльності	Менеджер туризму – фахівець в туристичній діяльності

Туристичні групи учнівської молоді віком до 16 років, через встановлені причини не можуть брати участь в автомобільних подорожах, а також тільки після 18 років можлива участь в мотоциклетних походах, що передбачено туристичними правилами проведення туристичних походів.

Для проведення туристичних мандрівок з учнівською молоддю, менеджер туризму повинен пам'ятати, щоб похід чи подорож стали джерелом справжньої радості і принесли якомога більше користі для здоров'я та пізнання навколишнього середовища природи, необхідно систематично вдосконалювати фізичну і спеціальну туристську підготовку, загартовувати свій організм добре знати правила організації походів, пересування, відпочинку і поведінки під час походів і мандрівок [9].

- психічному вдосконаленні та емоційному збагаченні внутрішнього світу людини, вихованні рішучості, сміливості, впевненості в собі, відповідальності;

- розширенні краєзнавчого кругозору, вдосконаленні навально-методичної підготовки, поповненні знань з географії, біології, історії, етнографії і культури;

- засвоєнні теоретичних основ організації і проведення походів, розробки маршрутів, планування роботи туристських гуртків;

- набутті спортивного досвіду участі в походах і керівництва походами різної складності, одержанні спортивних розрядів і звань, підвищення майстерності та інструментальної підготовки учнівської молоді, відзначають Ю. Щур, О. Дмитрук [20].

Менеджер туризму, який вирішив провести

туристський похід з учнями, мусить керуватись у своїх діях Правилами проведення туристських подорожей з учнівською та студентською молоддю України [16].

Також слід враховувати наявність в учасників та керівника туристичного походу, відповідного туристського досвіду. За загальним правилом, учасник походу повинен мати досвід участі в поході на одну категорію складності нижче від тієї, яка планується. Крім того, враховується досвід подолання учасниками та керівником перешкод – перевалів, порогів, вершин, боліт тощо, які очікуються на запланованому маршруті.

Остаточо визначивши склад групи, яка вирушає в похід, та його маршрут, менеджер туризму має підготувати відповідну документацію. Насамперед оформляються маршрутний лист. У маршрутному листі або книжці зазначають повну назву організації, яка проводить похід, його термін, район проведення, маршрут, а також прізвища, імена та по батькові керівника походу та його заступника. На першій сторінці листа або книжки обов'язково повинні бути підпис та печатка навчального закладу, який проводить похід [15].

У маршрутні документи записують усіх учасників походу – їхні прізвища, імена, по батькові (повністю), роки народження. У маршрутній книжці передбачена наявність підпису учасника, яким він підтверджує знання правил проведення туристських походів.

Плануючи маршрут із учнівською молоддю, менеджер туризму мусить особливу увагу звернути на території обмеженого доступу, якщо вони є в районі походу. Передусім це природні об'єкти й території, що особливо охороняються, заповідники, національні парки, заказники.

Другим типом територій обмеженого доступу є досить численні військові об'єкти (передовсім полігони), розташовані в різних регіонах України. Часто вони не позначені на картах, унаслідок чого можливі несподіванки під час проведення походу.

Слід зазначити, що здійснення спортивних туристичних заходів регламентуються нормативами і правилами, затвердженими керівниками туристськими організаціями. Для туристичних походів, наприклад учнівської молоді необхідна **туристична підготовка**. Заняття спортивно-оздоровчим туризмом вимагає певних теоретичних і технічних знань і умінь. Разом з тим заняття туризмом дає можливість виховувати і вдосконалювати певні особистісні якості людини.

Одна з найважливіших сторін підготовки учасників походу до туристичних походів – підготовки туриста – теоретична підготовка. Як

і в будь-якому виді спорту, вона охоплює широке коло питань, у тому числі проблеми навчання і тренування. Контролю за навантаженнями, надання невідкладної медичної допомоги, основи педагогіки, психології, конфліктології. Особливість теоретичної підготовки туристів полягає в тому, що вона тісно пов'язана з засвоєнням певного обсягу знань з географії краєзнавства, топографії.

Географічна підготовка учасників походу до туристичних походів включає такий обсяг знань з географії, який дозволяв би туристам розуміти суть природних явищ, спостерігати, досліджувати навколишнє середовище (чи його окремі компоненти) і використовувати отримані дані для розробки маршрутів і туристського освоєння території. Значення географічної підготовки визначається мірою зв'язку людини з оточуючим середовищем під час подорожі. Вирішення тактичних і технічних завдань походу, досягнення безпеки його учасників, здійснення необхідних спостережень і досліджень пов'язані з географічними особливостями конкретної території.

Їх вивчення вимагає залучення і аналізу географічного, краєзнавчого і картографічного матеріалу [17].

Вагомим аспектом в географічній підготовці учасників походу до туристичних походів, приділяється вмінню здійснювати маршрутні спостереження, фотографувати чи зарисовувати об'єкти, робити картографічну зйомку. Освоєння методів і навичок географічного спостереження є важливою формою теоретичної підготовки учнівської молоді до туристичних походів [3].

В педагогічній науці використовується термін “Едукація”, за визначенням професора О.І. Вишневського – це термін, яким позначаємо тут весь процесуальний компонент освіти у його триєдності – навчання, виховання і розвитку [4].

Розвиток – це удосконалення духовних, психічних, соціальних і фізичних функцій та можливостей людини. Він не тотожний ні навчанню, ні вихованню, бо має цілком іншу природу: якщо навчання передбачає засвоєння інформації, а виховання виражає ставлення людини до зовнішнього середовища, то розвиток забезпечує певну “перебудову”, певне “покращення”, “розширення” функцій, якостей і можливостей людини. Специфіка розвитку полягає також у тому, що результат цього процесу (розвинутість) виявляє себе в будь-якій сфері життя і будь-якому інформативному контексті та фізичної підготовки [14].

Фізична підготовка – в туризмі, як і в інших видах спорту, досягнення високих результатів

ОБҐРУНТУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНИХ УМОВ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МЕНЕДЖЕРІВ ТУРИЗМУ ДО ТУРИСТИЧНИХ ПОХОДІВ ТА ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

неможливе без постійного фізичного вдосконалення, що є основним змістом тренувань і, разом з тим, нерозривно пов'язана із зміцненням і загальним підвищенням функціональних можливостей організму людини.

Розрізняють *загальну і спеціальну фізичну підготовку*. Засобами загальної фізичної підготовки досягаються різнобічним розвитком фізичних можливостей і зміцнення здоров'я людини, розширення функціональних можливостей організму як основи працездатності і стимулювання процесів відновлення, відзначають Ю.В. Щур, та О.Ю. Дмитрук [20].

Спеціальна фізична підготовка учнівської молоді до туристичних походів – це вид фізичного виховання, обумовлений особливостями обраного виду туризму. Вчитель повинен наголосити, що заняття туризмом допомагає виробленню таких якостей, як витривалість, сила, спритність, швидкість.

Під час туристського походу доводиться долати значні відстані протягом тривалого часу із значним фізичним навантаженням, що варіюється відповідно до складності рельєфу, темпу руху, метеорологічних умов, ваги рюкзака. Тому, запас міцності і особиста безпека туриста значною мірою залежить від його фізичної підготовки. При цьому фізичне навантаження характеризується такими параметрами: інтенсивність і тривалість, величина інтервалу між періодами відпочинку.

Спеціальна витривалість – це здатність витримувати багаторазове повторення навантажень без зниження її якості. При пересуванні з вантажем заданим маршрутом, по доланні технічно складаних ділянок м'язи ніг, рук, тулуба зазнають значного навантаження протягом тривалого часу. Заняття туризмом учасників походу забезпечує силову підготовку, оптимальний розвиток усіх груп м'язів, сприяє утворенню міцного “м'язового корсета”, зміцнює дихальну мускулатуру.

Вироблення спритності складається із здатності освоювати нові рухові дії і вміння перебудовувати рухову діяльність відповідно до зміни обстановки на маршруті. Туризм дозволяє значно вдосконалити основні параметри спритності – координацію рухів, швидкість і точність їх виконання. Максимальний оздоровчий ефект від тренувань, спрямованих на вдосконалення фізичної підготовки, може бути досягнутий, за умови, що характер і міра фізичного навантаження відповідатиме стану здоров'я, віковим та індивідуальним особливостям учасника походу. Фізична підготовка учасників туристичного походу, повинна базуватись на принципах

різнобічності, систематичності, послідовності, безперервності, циклічності, спеціалізації.

Слід пам'ятати важливу концепцію – якими б не були мета і завдання походу, головною умовою завжди є безпека його учасників, яка досягається вирішенням комплексу спортивно-технічних питань.

Спортивно-технічні вимоги, що обумовлюють безпечність подолання маршруту, визначаються наступними чинниками:

- характером і особливостями природних перешкод, їх технічною складністю, яка диктує технічні елементи, прийоми і засоби, наявні в арсеналі учасників походу;

- оптимальною кількістю перешкод певної категорії складності, які в комплексі визначають категорію складності всього маршруту.

Тривалістю походу і довжиною маршруту, що залежить від географічних особливостей конкретної території і наявності природних перешкод;

- розробленістю комплексу фізичних навантажень для успішного подолання маршруту;

- вмінням орієнтуватися в різних умовах на будь-якій території.

Крім спортивно-технічних вимог важливим фактором є процес виховання особистості менеджера туризму до проведення туристичних походів, вмінням спілкування, етикету та культури особистості в колективі.

Отже, сам процес професійної підготовки майбутніх менеджерів туризму до туристично-рекреаційної діяльності у вищих навчальних закладах на сучасному етапі розвитку освіти в контексті компетентнісного культурологічного підходу у загальному вигляді доцільно описати наступною методикою, яка представляє собою базові етапи становлення професіоналізму майбутнього менеджера туризму до туристично-рекреаційної діяльності як показано на табл. 2.

Методичними підходами, які дозволяють виховувати учнівську та студентську молодь в системі спортивно-оздоровчого туризму, культура та етикет мають вагомe значення на розвиток особистості студентів, що зводиться до наступних підходів: особистісний підхід, що визначає роль особистості та її формування відповідно до природних здібностей; діяльнісний підхід, який акцентує увагу на виконанні практичних завдань в галузі спортивних походів (турів); інтеграційний підхід, що дозволяє створити нові цілісні системи виховання та розвитку студентської молоді на спортивному туризмі, що сприяє виховання високої культурної особистості в діловому спілкуванні та стосунках між колегами в колективі; методичні

Таблиця 2.

Базові чинники становлення професійних компетенцій майбутніх менеджерів туризму у вищих навчальних закладах до туристично-рекреаційної діяльності культури спілкування особистості

Методика підготовки майбутніх фахівців до туристичної культури		
Готовність до туристичної діяльності	Професійна компетентність до туристичної діяльності	Професійна культура як складова професійної туристичної культури

підходи вироблення технологій саморозвитку особистості студента, на туристичних спортивних походах. Ці методичні напрями сприяють вихованню та розвитку студентської молоді до туристично-рекреаційної діяльності, тої економічної системи за якою в даний час розвивається суспільство [12].

Співвідношення економічної та соціальної сфери суспільства мають свої особливості. Н.М. Примаченко зазначає, що крім природного добору і природної конкуренції, способів життя, які виникають спонтанно, історії відомі спроби цілеспрямованого формування “кодексів поведінки” у рамках як порівняно великих спільнот, так і цілих країн. Таким чином, у підприємницькій культурі кристалізується найбільш успішні й підтримувані природним ходом життя і свідомих зусиль зразки думки, дій, взаємин. У них стиснута енергія (сила) минулого досвіду, найцінніший і незамінний нічим моральний та мотиваційний ресурс економічного росту [13, 67 – 70].

Висновки. На основі проведеного дослідження даної проблеми, зроблено наступні висновки щодо підготовки майбутніх менеджерів туризму до туристично-рекреаційної діяльності. Основним аспектом підготовки менеджерів туризму є підготовка фізичного стану людини, який розрізняють загальну, спеціальну та гартівну фізичну підготовку.

Загальна фізична підготовка менеджера у туризмі сприяє всебічному та гармонійному розвитку людини. Вона полягає в щоденній ранковій гімнастиці, тренувальних заняттях, а також передбачає участь у туристичних походах вихідного дня та змаганнях. Починаючи систематичні заняття з фізичної підготовки, учасники походу повинні пройти медичний огляд у фізкультурному диспансері та отримати рекомендацію фахівців.

Спеціальною фізичною підготовкою – менеджерів туризму виховуються якості та навички, необхідні туристу у спортивному поході, пов’язаному зі значними фізичними та психічними навантаженнями. Спеціальну фізичну підготовку набувають під час ранкової гімнастики, на тренувальних заняттях, у походах вихідного дня

– за умови систематичності занять. Під час тренувальних походів туристи відпрацьовують техніку лазання по скелях, утримання рівноваги на колоді та отримують навички роботи з мотузком, організації страхівки та самострахівки. Силу та витривалість дають організму в процесі занять інші види спорту: заняття з гирями та штангою, біг, кроси та плавання.

Гартівна фізична підготовка менеджера туризму – це сонячні та повітряні ванни, водні процедури, сауни та інші способи підвищення опірності організму до зміни температури навколишнього середовища, до інфекцій та простудних захворювань. Загартованість покращує пристосованість організму до різноманітних умов туристського походу: спеки, холоду, дощу, снігу (навіть влітку та холодних ночівель в зоні високогір’я, а також до значних фізичних навантажень).

Встановлено, що визначення структури професійної підготовки майбутніх менеджерів туризму до туристично-рекреаційної діяльності дає можливість впливати на процес їх розвитку, формувати саме ті групи здібностей, які оптимально відповідають майбутній професійній діяльності. Без них немає і не може бути гармонійно розвиненої особистості, здатної в сучасних умовах розвитку туристичної галузі реалізувати себе як у професійній діяльності, так і в соціальній взаємодії. Сьогодні педагог має бути готовий до формування в учнівської молоді професійних здібностей, формувати в них професійні орієнтації майбутньої трудової діяльності на ринку праці, прищепити в молоді прагнення постійного поповнення знань, вмінь та практичних навичок.

1. Бейдик О.О. *Словник-довідник з географії туризму, рекреології та рекреаційної географії.*// О. Бейдик. – К: 1997.

2. Вачевський М.В. *Маркетинг формування професійної компетенції. Підручник.* //М. Вачевський. – К: Професіонал, 2005. – 512 с.

3. Вачевський М.В., Мадзігон В.М., Примаченко Н.М. *Основи економіки. Навчальний посібник.*// М. Вачевський, В. Мадзігон, Н. Примаченко. – К.: Педагогічна думка, 2007. – 612 с.

**ОБҐРУНТУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНИХ УМОВ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ
МЕНЕДЖЕРІВ ТУРИЗМУ ДО ТУРИСТИЧНИХ ПОХОДІВ ТА ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

4. Вишневецький О.І. Теоретичні основи сучасної Української педагогіки. Навчальний посібник. // О. Вишневецький. – Дрогобич “Коло”, 2006. – 608 с.
5. Дядечко Л.П. Економіка туристичного бізнесу. Навчальний посібник. // Л. Дядечко. – К.: ЦУЛ. 2007. – 224 с.
6. Зайчук Г.М. Управління маркетинговою діяльністю в туристичній галузі. Монографія. // Г. Зайчук. – Дрогобич, Редакційно-видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2010. – 154 с.
7. Кравчина М., Романенко М. Організаційні основи економічної освіти в школі. // М. Кравчина, М. Романенко. / Економіка України. – 1994. – №4.
8. Кифяк В.Ф. Організація туризму. Навчальний посібник. // В. Кифяк. – Чернівці. Книги XXI. 2011. – 344 с.
9. Любіцева О.О. Ринок туристичних послуг. // О. Любіцева. – К.: Альтерпрес, 2003. – 436 с.
10. Малик Л.О. Теорія і методика підготовки майбутніх фахівців до туристично-рекреаційної індустрії у вищих навчальних закладах. // Л. Малик / Молодь і ринок. – 2012. – №6(89). – С. 43 – 48.
11. Малик Л.О. Економіка та організація формування маркетингової туристичної індустрії в Україні. Монографія. // Л. Малик. – Дрогобич, Коло, 2011. – 394 с.
12. Малик Л.О. Туризм та його сегментація за видами проведення турів та за місцем призначення. // Л. Малик. / Молодь і ринок. – 2013. – №1(96). – С. 28 – 34.
13. Норовлянський О.Д. Шкільний туризм. / О. Норовлянський, В. Пустовойт. – К.: Шк. світ, 2009. – 128 с.
14. Примаченко Н.М. Формування маркетингової культури у майбутніх вчителів технологій у процесі навчання основ підприємництва. Монографія. // Н. Примаченко. Дрогобич, Редакційно-видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2011. – 218 с.
15. Паньків Н. Туристичне ресурсознавство. Навчальний посібник. – Львів: Український бестселер, 2011. – 238 с.
16. Правила проведення туристських подорожей з учнівською та студентською молоддю України. – К: МОН України №23 7 від 24.03. 2006 р.
17. Роїна О.М. Туристична діяльність в Україні. // О. Роїна. Нормативно-правове регулювання. – К., 2006. – 464 с.
18. Серебрій В., Муніч Н. Шкільні екскурсії Україною. // В. Серебрій, Н. Муніч. – К: Шк. світ. 2007. – 128 с.
19. Тищенко Т.Б. Збірник наукових праць Бердянського державного педагогічного університету (Педагогічні науки). // Т. Тищенко. – Бердянськ, БДПУ, 2010. – №3. – С. 307 – 313.
20. Щур Ю.В., Дмитрук О.Ю. Спортивно-оздоровчий туризм. Навчальний посібник. // Ю. Щур, О. Дмитрук. – К: “Альтерпрес”, 2003. – 232 с.

Стаття надійшла до редакції 07.03.2013

*Пречиста Діво, збережи цей світ,
А в ньому нашу рідну Україну.
Сади і гори, ріки і моря,
І пташину, і звірину, й людину.
Усім, хто є, усім, хто буде,
Даруй здоров'я, чистоту і вроду.
Щоб їх ім'я, а в імені – любов
Передавалися від роду і до роду.*

*Екологічна молитва
Борис Олійник,
“Дорога на Чорнобиль”*

